

Projektforslag til RUS-puljen 2022

Titel	Værktøjer til kommunernes arbejde med borgere og bæredygtigt forbrug i DK2020-planerne
Hvilke udfordringer skal projektet løse	En stor del af danskernes aftryk på kloden skyldes vores forbrugsmønstre. Ifølge UNEP's Emissions Gap Report 2020 kan 2/3 af de globale CO₂-udledninger kobles til husholdningernes forbrug og dermed vores livsstil. Samtidig er udvinding og forarbejdning af ressourcer årsag til 90 % af nedgangen i biodiversitet. Det er særligt forbruget og livsstilen i de mest velstående lande, herunder Danmark, der er problematisk. Og i hovedstadsregionen har borgernes forbrug generelt et klimaaftryk, der er tungere end gennemsnitsdanskerens. Der er i kommunerne en tiltagende interesse for at adressere denne udfordring, og generelt er der et tiltagende politisk fokus på Danmarks globale klimaaftryk fra forbruget. Ifølge regeringsgrundlaget vil regeringen undersøge konsekvenserne af at opstille et mål for klimaaftrykket fra det danske forbrug. I DK2020-samarbejdet blev der i 2022 udarbejdet et notat om klimaaftrykket fra forbruget og kommunernes rolle og handlemuligheder i forhold til det, fordi flere kommuner ønsker at integrere dette fokus i deres DK2020-planer. Men dette er et nyt indsatsområde for mange kommuner, og det kræver nye tilgange og metoder. En del kommuner har igennem flere år gjort mere eller mindre vellykkede forsøg med lokale borgerrettede initiativer såsom samkørsel, deleordninger, kurser i grøn madlavning osv. Det er et arbejde, der kræver mange ressourcer, og kommunerne erfarer ofte, at de kun når de 10 % mest dedikerede borgere, men ikke de øvrige 90 %. Fra adfærdsforskningen ved vi, at en del af forklaringen på det er, at mange af initiativerne modarbejdes af de rammer, der findes i samfundet i dag, og som i høj grad former vores adfærd. Skal vi lykkes med at gøre bæredygtigt forbrug mainstream, er vi derfor nødt til at arbejde med rammerne for vores forbrugsmønstre og livsstil. Kommunerne og regionen har vigtige roller at spille i denne forandring, idet de strukturelle forandringer også skal ske på lokalt og regionalt niveau. I dette projekt vil vi udvikle værktøjerne til det – i samarbejde med borgerne og <u>uden løftede pegefingre</u>.
Overordnet formål	I projektet vil de fire partner-kommuner og regionen samarbejde med borgerne om at udvikle bedre rammer for bæredygtigt forbrug, og i samme omgang udvikle værktøjer, der gør det tilgængeligt for flere kommuner at arbejde med borgernes forbrugsmønstre i deres DK2020-klimaplaner. Det konkrete omdrejningspunkt i projektet bliver et antal klimafamilier, som rekrutteres af de deltagende kommuner, og som forpligter sig på at forsøge at ændre deres livsstil og

	forbrugsmønstre markant for at reducere deres klimaaftryk. Samtidig får klimafamilierne et talerør til politikerne i deres kommuner og regionen, som forpligter sig på at lytte til familiernes input til, hvilke rammer der er brug for at ændre, for at gøre omstillingen lettere – og bestræbe sig på at være med til at ændre disse rammer. Projektet faciliterer således, at kommuner og region i højere grad end i dag kan gennemføre indsatser i samarbejde med borgerne, og skabe varige adfærdsændringer hos langt flere borgere end de 10 % mest dedikerede. Og at der dermed kan genereres markante reduktioner i både CO2-udledninger, ressourceforbrug, arealforbrug m.v.
Effekt	Når projektet afsluttes, vil der være udviklet et antal værktøjer, der kan bruges af alle kommuner og regioner. Værktøjerne vil være afprøvet i de kommuner, der deltager i projektet, og i regionen, og der vil være høstet erfaringer med konkrete indsatser som værktøjerne kan bruges i. Både klimafamilier, politikere og embedsfolk i de deltagende kommuner og regionen vil have opbygget indsigt i og erfaring med, hvorfor og hvilke livsstilsændringer der er nødvendige, og hvordan kommuner og region kan understøtte borgernes omstilling. Der vil være sket markante adfærdsændringer hos de deltagende klimafamilier, og der vil være gennemført politiske initiativer som understøtter og accelererer omstillingen hos både klimafamilierne og alle andre borgere i de deltagende kommuner.
Tiltag/handlinger i projektet	I projektet kan fx udvikles <u>værktøjer inden for følgende spor:</u> 1. Vidensgrundlag (fx faktaark, videoer, infografics, quizzer, effektmåling/KPI'er): Værktøjer som formidler nødvendigheden af at arbejde med borgernes forbrugsmønstre og skaber øget indsigt i, hvilke indsatser der batter. 2. Fremtidsbilleder (fx scenarier, fremtidsrejser, prioriteringsspil): Værktøjer som skal bidrage til at konkretisere, hvordan hverdagslivet og samfundet kan se radikalt anderledes ud end i dag og alligevel skabe grundlag for gode meningsfulde liv. 3. Forandringsledelse (fx netværk, vidensdeling, mentorordning, eksempelsamling): Værktøjer som støtter den enkelte borger i at skabe omstillingsfællesskaber i lokalsamfundet og den enkelte medarbejder i at introducere nye tilgange i kommunens arbejde.

	<u>Værktøjerne udvikles og anvendes via følgende aktiviteter</u> (som til dels overlapper i tid): 1. Etablering af organisatorisk setup; Projektgruppe, styregruppe samt en referencegruppe med flere kommuner, koblet til DK2020) 2. Afdækning af behov og eksisterende erfaringer og værktøjer inden for de ovenstående spor (med involvering af referencegruppe) 3. Udvikling af værktøjer, som kan understøtte klimafamilier, politikere og embedsværk. 4. Rekruttering af klimafamilier, som gerne vil afprøve radikale grønne forandringer i deres livsstil – og samtidig være i dialog med deres lokalpolitikere. 5. Etablering af setup i hver kommune for, hvordan klimafamiliernes input løbende modtages og integreres i de politiske processer. 6. Afprøvning og videreudvikling af de udviklede værktøjer i samspil med klimafamilier, politikere og embedsfolk i de deltagende kommuner (samt referencegruppen). 7. Synliggøre og sprede værktøjer og erfaringer, bl.a. via referencegruppe og DK2020-netværk 8. Evt. fælles policy indsats rettet mod regeringen – med fokus på, hvad der bør ændres i de nationale rammer, for at hjælpe de lokale omstillings-initiativer på vej.
Projektperiode	Medio 2023 til primo 2025 (1½ år)
Partnere og projektorganisering	I projektet indgår følgende partnere: • Region Hovedstaden (projektleder) • 4 kommuner med stærk politisk opbakning: København, Rudersdal, Ballerup og Furesø. • CONCITO Desuden referencegruppe med flere kommuner, som forventer at arbejde med dette område i de kommende år (bl.a. Gladsaxe og Gentofte).
Økonomi	2 mio. kr. i RUS-midler 1 mio. kr. i egenfinansierede timer fra de deltagende kommuner (estimat)
Indsatsområde i RUS-handlingsplan 2020-2023	Klima & Miljø i balance: • Bidrage til at reducere klimaforandringerne (ved at understøtte markante CO2-reduktioner) • Medvirke til at anvende ressourcer bedre (ved at understøtte omstillingen til bæredygtigt forbrug og produktion)

Bidraget til FN's verdens- mål	12 – Ansvarligt forbrug og produktion (fremmer ansvarlige forbrugsmønstre, som respekterer det miljø- og klimamæssige råderum) 13 – Klimaindsats (medvirker til at sænke danskernes globale klimaaftryk markant)
---	--